

ФАКТОРИ СІМЕЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Троценко Н.Є.

м. Київ

Проблема якості шлюбно-подружніх відносин, досягнення їх благополуччя й стабільності є в даний час актуальною. Її значення визначається, перш за все, тим, що в реаліях нашого складного, кризового часу людині особливо необхідно знайти стійкий, гармонійний, щасливий союз з іншою людиною, надовго зберігши його.

Наукові дослідження з даного питання дозволяють говорити про те, що благополучні сімейні відносини, поряд з професійними, виступають важливою сферою реалізації потенціалу особистості [1].

У сучасній психології благополуччя подружніх відносин визначається наступними факторами: ідентифікаційні механізми (Ю. Дмитрук), особистісна автономність партнерів (О. Кляпець), умови та вимоги соціального середовища, співпереживання, контроль своїх почуттів та емоцій, уміння подружжя впоратися з повсякденним стресом (Т. Крюкова), ставлення до партнера, до шлюбу взагалі і до власного (Є. Кіжаєва) [3].

Складність сім'ї як соціальної системи та психологічної спільності людей різної статі, віку, соціальної і професійної приналежності призводить до того, що спроби виділення повного списку факторів сімейного благополуччя можуть виявитися марними. Тому при обговоренні цієї проблеми йдеться, як правило, про спроби виділення найбільш істотних факторів і показників сімейного благополуччя. Одним з інтегральних показників є *психологічна сумісність* подружжя (членів сім'ї взагалі).

Розглянемо найважливіші передумови сімейного благополуччя.

Психобіологічна сумісність. Йдеться про «невизначеність внутрішньої симпатії», в основі якої можуть бути такі причини, як захоплення талантом, досягнутим успіхом, суспільним становищем або зовнішнім естетичним ідеалом. Шлюб без спонтанного потягу, зазвичай, не гарантує вдалого

шлюбу. Гармонійний шлюб передбачає соціальну зрілість подружжя, підготовленість до активної участі в житті суспільства, здатність матеріально забезпечити свою сім'ю, обов'язок та відповідальність, самовладання та гнучкість. Найбільш вдалі шлюби тих людей, які цінують в своєму партнері надійність, вірність, любов до родини і твердий характер. У «ідеальному шлюбі» подружжя найчастіше володіють такими рисами особистості, як витриманість, працьовитість, дбайливість, самовідданість і гнучкість поведінки.

Фактори, що сприяють непрямому впливу на благополуччя сімейного життя. Важливо знати, якими були подружні відносини батьків обранця, який сімейний уклад, матеріальний рівень сім'ї, які негативні явища спостерігаються в сім'ї і в характері батьків. Навіть невелика сімейна травма часто залишає глибокий слід, формуючи у дитини негативні погляди і позиції. Часом непереборні конфлікти неминучі там, де партнери діаметрально відрізняються за своїм світоглядом.

Освіта. Вища освіта не завжди підвищує рівень стабільності сімейних відносин. Навіть у шлюбі, укладеному між двома молодими людьми, що закінчили вищі навчальні заклади, можуть виникнути конфлікти, які, якщо їх вчасно не вирішити, дадуть привід до розлучення. Однак інтелектуальний рівень і характери партнерів не повинні надмірно відрізнятися.

Трудова стабільність. Люди, часто змінюють місце роботи, відрізняються нестійкістю, надмірною незадоволеністю, нездатністю налагоджувати тривалі відносини.

Вік визначає громадську зрілість партнерів, підготовленість до виконання подружніх і батьківських обов'язків. Найбільш оптимальним вважається вік 20-24 роки. Найбільш природна різниця у віці подружжя 1-4 роки. Стійкість так званих нерівних шлюбів багато в чому залежить не тільки від характеру обох партнерів, від їх взаємного почуття, а й від підготовленості до вікових особливостей, від уміння протистояти «лихослів'ю» оточуючих та ін.

Тривалість знайомства. За період знайомства важливо добре пізнати один одного не тільки в оптимальних умовах, а й у важких ситуаціях, коли яскраво проявляються особисті якості і слабкості характеру партнера [2].

Всі ці фактори створюють передумови виникнення подружньої сумісності та несумісності.

Гармонію сімейно-шлюбних відносин з точки зору особистих параметрів визначають декілька основних елементів: емоційна сторона подружніх відносин, ступінь прихильності; схожість їхніх уявлень, бачень себе, партнера, соціального світу в цілому; схожість бажаних кожним з партнерів моделей спілкування, поведінкові особливості; сексуальна і, ширше, психофізіологічна сумісність партнерів; загальний культурний рівень, ступінь психічної і соціальної зрілості партнерів, збіг систем цінностей подружжя [2].

Найбільш поширеними факторами, які спричиняють успіх чи невдачу в шлюбі, є особисті якості подружжя та їх вміння вирішувати всілякі проблеми, бути в гармонії один з одним. При відсутності цих умінь нерідко виникають конфліктні ситуації як наслідок несумісності між подружжям. Важливо враховувати й індивідуально-психологічні особливості кожного з подружжя. Раціональним і комплексним показником їх індивідуальності може служити тип особистості: найбільш поширеною причиною подружніх конфліктів, а також розлучень є «несхожість характерів», несумісність подружжя.

Список використаних джерел

1. Кляпець О. Я. постановка життєвого завдання як чинник подолання сімейної кризи / О. Я. Кляпець // Соціальна психологія. – 2008. – № 6. – С. 17.

2. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / Е. И. Артамонова, Е. В. Екжанова, Е. В. Зырянова и др. ; под ред. Е. Г. Силяевой. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.

3. Ткаченко В. Є. Система факторів благополуччя подружніх відносин [Електронний ресурс] / Ткаченко В. Є. – Режим доступу: [http://nssa.do.am/publ/tkachenko v e sistema faktoriv blagopoluchchja podruzhnikh vidnosin](http://nssa.do.am/publ/tkachenko_v_e_sistema_faktoriv_blagopoluchchja_podruzhnikh_vidnosin).